

ТОНГ ЮЛДУЗИ

Муассислар: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ, ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ МАТБУОТ ҚҲМИТАСИ

Газета 1929 йил, 1 августдан «Ленин учқуни»
номи билан чиқа бошлаган

№ 24 (65851)
1995 йил, 4 июль, сешанба

Сотувда
эркин нархда

Соғ юрак — тоғ юрак

ОТАМ, ОНАМ ВА МЕН... СОҒЛОММИЗ!

— Соғломжон, қани топчи, сени қаерга олиб келдим?

— Шахримиздаги Улугбек номли истироҳат боғига, болаларнинг қўлигини қаранг! Ҳаммаси чиройли кийинган-а? Бу болакайлар қаердан экан?

— Пойтахтимизнинг энг олди боғча болалари булар. Бу ерда туманлараро «Соғломжонлар — Полвонжонлар» курик мусобака сибулапти. — Мусобақа икки қисмдан: мусиқий-бадий ҳамда спорт мусобақаларидан иборат. Ширинтойлар узларининг маҳоратларини, эпчил ва соғломликларини курсатишди.

— Ундай бўлса тезроқ бўлайлик, мен мусиқий-бадий танловни томоша қиламан, сен эса спорт мусобақаларини кузатиб борасан.

Шу вақт болаларнинг кий-чувлари Соғломжону Полвонжоннинг суҳбатини бўлиб юборди.

— Дадажон, тўғни маҳкамроқ ушланг, тезроқ оймага узатинг, — дея ота-онасига далда берарди Зиедулла.

— Эҳ-а, бу ерда оилавий эстафета бўлаётган экан. 52-болалар боғчасидан Гажиевлар оиласи, «Кама-лак» командаси, 458-боғчадан Маҳкамовлар оиласи, «Куёшжон» командаси, 395-боғчадан Шокировлар оиласи, «Шодлик» командалари узаро беллашяптилар. Ота-оналар ҳам, болалар ҳам ғолибликни қўлдан бермаслик учун ҳаракат қилишяпти.

Полвонжоннинг кузи опшоқ спорт кийими кийиб, белини маҳкам боғлаб олган 8-9 ёшли ўғил-қизларга тушди. Улар Акмал Икромов туманидаги 455-боғча қошидаги «Роҳат» номли марказнинг жажжилари экан. Бошланғич таълими ҳам худди шу боғчада олишган, спортнинг қаратэ тури билан ҳам шуғулланишар экан.

— Болаларимиз беш ёшли чоғларидан бошлаб бу ерга келадилар, — дейди тренер Мариана Бубнова. — Ҳозир 2-синфни тутатишди. Тенгқурлари орасида юриш-туришлари билан қисман бўлса-да, ажралиб турадилар.

Қаратэ спортни руҳан тарбиялайди, дейишди. Дарҳақиқат, жаҳонга машҳур қаратэ ишқибозлари ҳам узларининг ижобий то-

олмоқчи бўлди. Полвонжон у билан ҳам танишиб олди:

— Бизнинг 537-боғчамиз билан 460-боғча узаро қўл тўпи бўйича мусобақадон, — дейди жажжигина Камолжон. — Ҳозирча боғчамиз ғолиб бўлиб турибди. Югуриш, велосипед мусобақаларида олдинда ҳам, орқанда ҳам қолмадик.

Саҳнада эса Мирзо Улугбек туманидаги 193-болалар боғчасининг қувноқ бадий чиқишлари, Чилонзор туманидаги 204-болалар боғчасининг «Шерхон» командасининг уйинлари-ю, Акмал Икромов туманидаги 453-боғчанинг мусиқий-бадий чиқишлари барчага, шу жумладан Соғломжонга ҳам маъқул бўлди.

Ҳакамлар ҳайъатига Соғломжон, Полвонжонлар ғолибларни аниқлашда бажонудил ерданлашди. Биринчи урин Акмал Икромов туманига, иккинчи урин Мирзо Улугбек туманига, учинчи ҳамда тўртинчи уринлар Чилонзор ва Шайхонтоҳур туманлари боғчаларига берилди.

Отам, онам ва мен соғломмиз. Сабаби бир оила бўлиб, оилавий спорт мусобақаларини ташкиллаймиз, дер эди курик иштирокчилари.

Соғломжон ва Полвонжонлар курик мусобақадан катта таассуротлар билан қайтишди.

Феруза ОДИЛОВА.

Суратларда: 1. Тренер М. Бубнова болалар билан машқ пайтида. 2. Оилавий эстафетадан бир кўриниш. 3. 537-460-болалар боғчасининг болалари қўл тўпи мусобақаларида узаро беллашяптилар. 4. «Қувноқ стартлар» мусобақасида велосипедчилар пойғаси.

Р. АЛБЕКОВ олган сурат.

**БИР
ҲАФТА
ЯНГИЛИКЛАРИ**

Мамлакатимиз раҳбари Ислоҳ Каримовнинг «Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йулида» китоби ўзбек диёридаги катта узғаришлар ҳақида ҳикоя қилади. Утган ҳафтада шу янги китобни Ташқи ишлар вазирлиги ҳамда Фан ва техника давлат қўмитасида таъништириш маросимлари бўлиб ўтди.

Миллий валютаимиз — Ўзбекистоннинг ўз пули муомалага киритилганига бир йил тулди. Кун сайин унинг қадр-қиммати ортиб бормоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонида мувофиқ Уктам Қўчқорович Исмоилов Ўзбекистон Республикаси бош вазирининг уринбосари — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси истиқболни белгилан ва статистика Давлат қўмитасининг раиси этиб тайинланди.

Пойтахтимиздаги «Меҳржон» маданият ва истироҳат боғида матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимларининг касб байрами кенг нишонланди. Унда «Йилнинг энг яхши журналистик иши» курик-танлови ғолибларига мукофотлар топширилди.

«Бухоро ҳақиқати» газетасининг биринчи сони чиққанига 75 йил тулди. Шу муносабат билан вилоят марказида йиғилиш бўлиб ўтди.

Алишер Навоий номидаги нафис санъат лицейида битирувчиларнинг тантанали йиғилиши бўлди. Республика халқ таълими вазири Жура Йўлдошев 74 битирувчини табриклаб, урта маълумот турғисидаги гувоҳномани топширди.

монлари билан элга машҳур бўлганлар. Қаратэнинг нозик элементлари миттигина юракларга кириб борар экан, ким билсин, Санжару Бекзодлар, Камоллаю Дилафрузлар орасидан элга машҳур спортчилар етишиб чиқар?

Полвонжон қаратэ ишқибозларига ҳавас билан қараб турган эди, қаёқдандир қоптоқ келиб унинг оёғига урилди. Қаердан келганини тушунолмаб турганида бир болакай тўғни

ҒОЛИБЛАРГА — ҚЎЛ СОАТ

Спорт ҳақида гап кетганда кўз олдимизга кўпроқ чаққон, чапдаст ўғил болалар келади. Лекин бизнинг мактабимиз қизлари ҳам ўғил болалардан қолишмайди. Волейболчи қизларимиз **Маърифат Жумаева, Гулбаҳор Жалилова, Хушида Муҳиддинова, Ойдин Маждидова, Сурайё Акромова** ва бошқалар нафақат мактабда, балки туманимизда ҳам яхши спортчилар сифатида танилишган.

Яқинда қизларимиз волейбол бўйича вилоят мусобақасида

иштирок этиб, ёруғ юз билан қайтишди. Ҳакамлар ҳайъати ғолиб қизларимизга фахрий ёрлиқлар ҳамда эсдалик учун қўл соатлари совға қилишди. Ҳозирги таътил кунларида ҳам спортчи қизларимиз машқни бўшаштирмай, янги-янги спорт мусобақаларига ҳозирлик кўришмоқда.

Сайёрат ЭШОВА,

Бухоро вилояти, Ёғиждувон туманидаги 24-мактаб ўқувчиси.

Ёз ўтмоқда соз

ЯНА БИР ТОТЛИ КУН

Шерзод алланарсанинг тарақлашдан чўчиб уйғонди. Ёнида гимирлаб юрган икки ёшли укаси Дилшод акасининг уйғонганини кўриб севи-ниб кетди. Чучук тил билан алланималар деб чулдиради.

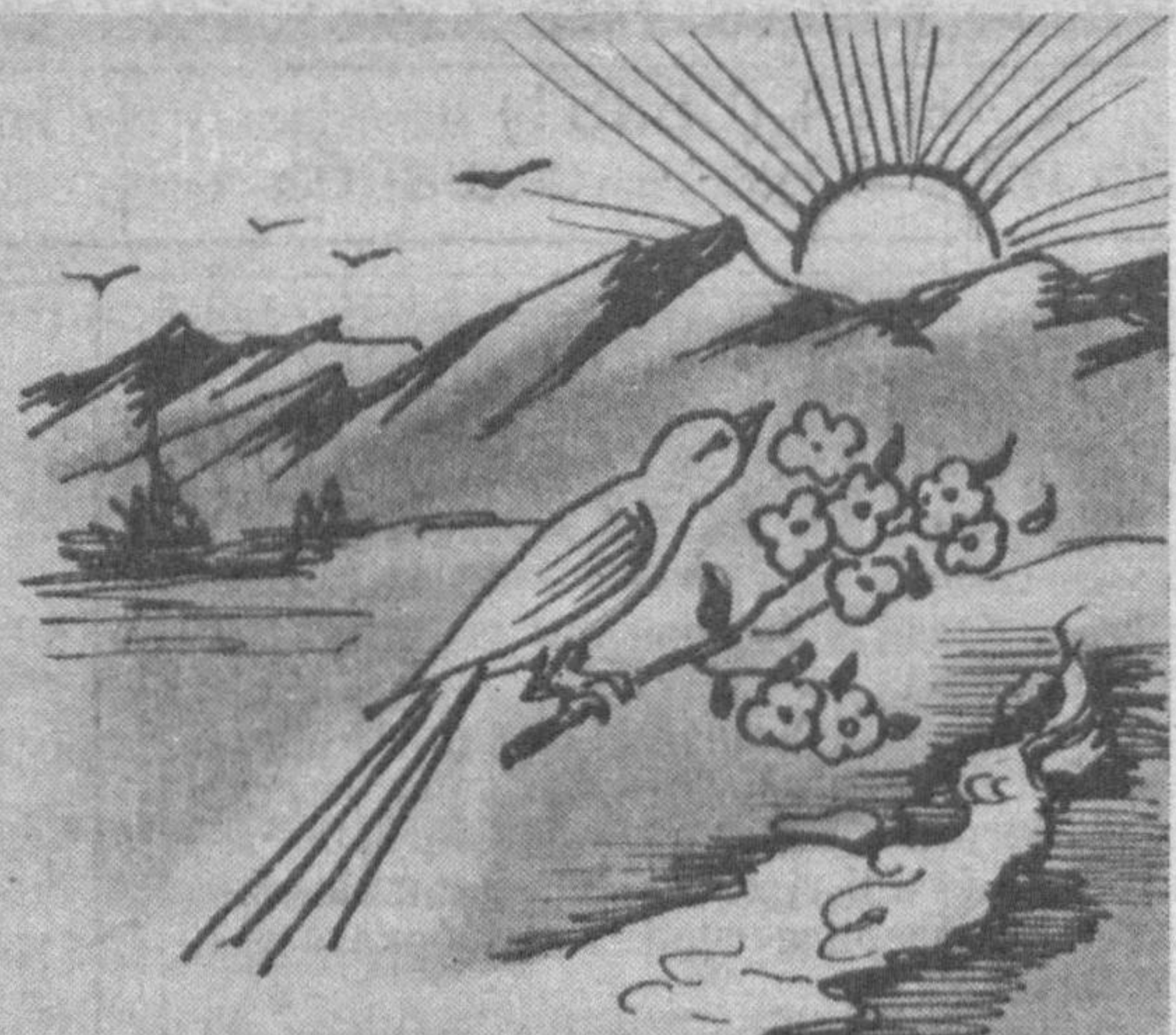
— Ҳа, будильниквой, са-ҳар-мардондан ҳаммани уйго-тишни бошладингми, — де-ди-да, укасини кучоқлади. — Бир ҳисобда эрта уйғотгани-нғ ҳам яхши бўлди. Қилади-ган ишларим шу қадар кўп-ки, улгуришим керак, — узи-ча ҳисобот берди ҳеч нарсга тушунмай иршайиб турган укасига.

— Ёзги таътилимнинг ҳар бир кунни мароқли ўтмоқда, — дейди Шерзод. — Кунда-лик режа тузиб олганман. Уй ишлари, экин-тикин, қўй-қўзиларга қарайман. Бундан ташқа-ри икки ёшли укамга меҳрибон акаман, китоб ўқийман, уртоқла-рим билан футбол уйнашга ҳам вақт ажратаман.

Айтгандай, Шерзод камтарлик қи-либ айтмади. Унинг дадаси моҳир тандирсоз уста. Болажоннинг яна бир эзгу нияти ота қасби сиру асрор-ларини урганиб олиш. Шунинг учун ҳам дадажони тандирни қандай лой-дан ясаётти, унга яна нималар қў-шайотти, қандай қилса ясалган буюм харидоргир бўлади — бари-бариси-ни синчковлик билан кузатади. Вақ-ти-вақти билан саволлар беради. Да-дасининг оғирини енгил қилишга

ҳаракат қилади.

Мана, Шерзод Суюнбоев ҳаётида яна бир тотли кун бошланди. «Бу-дильниквой» — Дилшод яна ухлаёт-ти.

ган акаси атрофида тимирскилана бошлади.

— Қўй, аканг бир оз ухласин, — деди қозонда сут пишираётган она-си.

— Қўяверинг, яхши қилди, ишла-рим жуда кўп, — жавоб қилди Шер-зод.

Тотли кунларинг сира тугамасин, Шерзод, кимгадир кераклигини билиб яшасанг орзу-ниятларинг яхши бўлса — ҳаётинг хуррам кеча-ди, укажон!

Абдурашид ИСРОИЛОВ.
Қорақалпоғистон Республи-
каси, Тўрткўл шахри.

Бўстонимиз — ўз уйимиз

Рухсат Боблева ва Дилбар Ҳожиевалар Мирза Азим Сомий Бўстоний номли мактабда ўқувчиларга биология фанидан сабоқ бериб келишади. Уларнинг шогирдлари орасида ёш табиат шайдолари ҳам талайгина. Ўзаро маслаҳатлашиб, мактабда табиатни муҳофаза қилиш жамияти ташкил қилишганди. Энди-ликда бу жамиятга 28 нафардан зиёд ўғил-қиз аъзо. Улар бир ойда уч маротаба машғулот ўтишади. Экологияга оид кўргазма-лар, ноёб қўшлар, доривор ўсимликлар ҳақида ҳикоя қилувчи суратли альбомлар, табиатни муҳофаза қилишга оид реферат-лар тайёрлашади, кундалик кузатув дафтари юритиб, табиат ҳақида шеърлар ёд олишади.

Яқинда Оқ олтин қишлоқ фуқаролар йиғинига қарашли Амир Темур номли мактабда туман халқ таълими услубшуноси Султон-жон Орипов бошчилигида экология ва соғлом турмуш мавзуида кўрик-танлов бўлиб ўтди. Танловга 36 та мактабдан табиатни муҳофаза қилиш жамияти аъзолари иштирок этишди. Тажриба-ли муаллимларнинг саъй-ҳаракатлари, ўқувчиларнинг тинимсиз кузатув ва изланишлари ўз самарасини берди. Танловда Мирза Азим Сомий Бўстоний номли мактабнинг ёш табиат шайдолари 1-ўринни қўлга киритдилар ҳамда 150 сўм пул мукофоти билан тақдирландилар.

Табиатнинг ёш муҳофазачилари ёзда ҳам таътил нималигини билишмайди. Айни кунларда уларнинг ишлари кўпайгандан кў-пайган. Нодира Носирова, Феруза Ярашова, Нигора Музаффа-рова, Суннат Бозоров, Нилуфар Ёдгорова сингари ўқувчилар Бўстон қишлоғи атрофидаги табиий ресурсларни муҳофаза қи-лиш, Бўстоний боғида ўстирилган мевали ва манзарали дарахт-ларни парваришlash, касалхона, гишт заводи ҳамда Бўстон қишлоғи атрофидаги кўللари тоза сақлаш борасида талайгина ибратли ишларни амалга оширяптилар. Хонадонларда бўлиб, Бўстон қишлоғи ўртасидан ўтадиган катта ариқни ифлослантир-маслик, турли чиқиндилар ташламаслик хусусида тушунтириш ишлари олиб боришяпти. Султонжон Ориповнинг ташаббуси билан жамоа ҳўжаликларидаги боғча тарбияланувчилари ораси-да ҳам «Бўстонимиз — ўз уйимиз» мавзуида экология бўйича савол-жавоблар, турли кўрик-танловлар ўюштириляпти.

Хуллас, бўстонлик ёш табиат шайдоларининг бекорчиликдан зеркишга фурсатлари йўқ. Ҳар бир кунлари мазмунли, таътил-лари мароқли ўтапти.

Сочоқ ЭГАМОВ,
Навоий вилояти, Қизилтепа тумани,
«Ўзбекистон» жамоа ҳўжалиги.

Яқин ўтган замонда, мустақил Ўзбекистонимизнинг Учкўприк то-монида қарвон йўли ўтган «Калта-той» қишлоғида бир оила яшар экан. Уларнинг аҳиллиги, одоби, меҳрибонлиги, одамшавандалиги бутун қишлоқда эмас, ҳатто ту-манда ҳам овоза экан.

Менинг сўзларимни тинглаб утирган муаллима Ўйтиборхон Бег-матова гап нима тўғри-сида кетаёт-ганини дар-ров фаҳм-лаб қизар-ди, кейин жилмайди.

— Ҳа, бизнинг оилани мақташа-ди, лекин баъзан оширворишади-ми дейман-да, — гап бошлади камтарлик билан. — Қишлоқдош-ларимизнинг ҳурматида асосан да-дам, турмуш ўртоғим, фарзандла-рим, хуллас оиламизнинг барча аъзолари туфайли сазовормиз, ях-шиси болаларим билан гаплаша қолинг.

Нодиржон ЭРГАШЕВ — 3-синф ўқувчиси:

— Кўпинча ёзги таътилимизни қадрдон қишлоғимизда ўтказаман. Унинг ҳавоси мусаффо, боғлари чиройли, уйдагиларга боғ ишла-рида, мол-қўйларни парвариш қи-лишда ёрдамлашаман. Дўстларим Сарвар, Илҳомлар билан бирга

уйнайман. Кўпроқ вақтимни бо-бон билан бирга ўтказаман. Чун-ки уларни жуда яхши кўраман. Бобон Мўйдинжон Эргашев 72 ёшдалар. Фашистлар билан жанг қилиб келганларидан кейин 1952 йилдан 1986 йилгача «Янги Фар-ғона» туман газетасида муҳар-рирлик қилганлар. У кишини ти-рик қомус дегим келади, сабаби

билмаган нарсала-ри йўқ. Ҳо-зир фах-рийлар кенгаши раисилар.

Улар ҳамма вақт бошқаларнинг ташвишини қилиб юрадилар. Мен ҳам бобондек барчанинг хурма-тига лойиқ инсон бўлиб етишишга ҳаракат қиламан.

Ўқутхон ЭРГАШЕВА — 7-синф ўқувчиси:

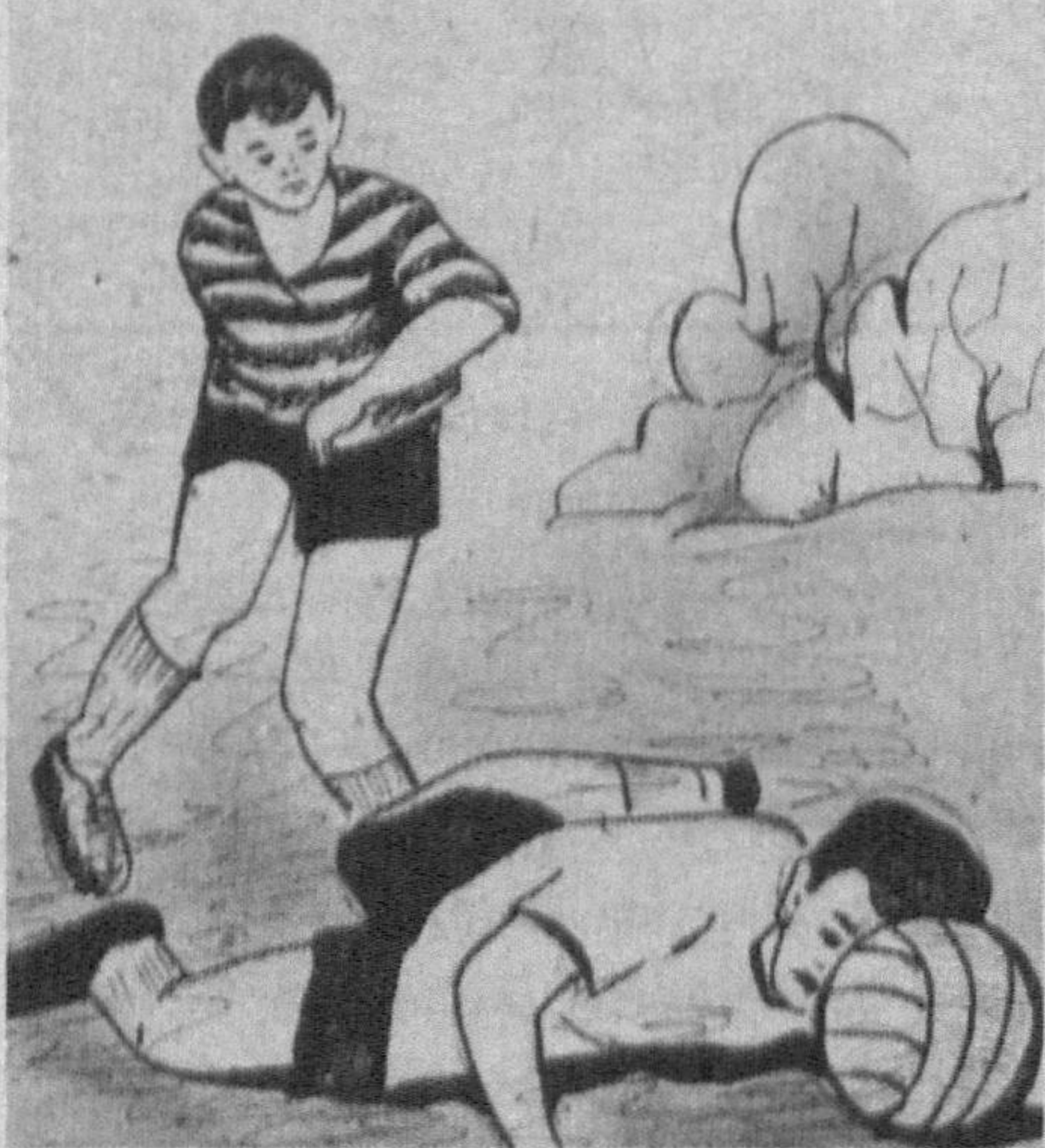
— Мен келажакда аямларга ўх-шаб ўқитувчи бўлмоқчиман. Аям-лар Ўйтиборхон Бегматова 14-мактабда математикадан дарс бе-радилар. 10-синфга раҳбарлик қи-ладилар. Шогирдлари уларни шу қадар яхши кўришадик, айниқса қизлар худди ўз оналаридек сир-дошлар. Математика фани анча-гина мураккаб бўлса-да, улар си-ра қийналишмайди.

Хафиза ХАЙИТМЕТОВА

КИМГАДИР АЙТГИМ КЕЛДИ

Бу ҳақда ёзмасдим, лекин кимга-дир айтгим келди. Маълумки, ҳозир кўпгина болалар ота-онасидан пул олиб, турди чет эл конфетлари, са-қичлари, печеньеларини харид қи-либ, қоғозларини дуч келган жойга улоқтирадилар. Мактаб вақтидаку, асти қўяверасиз, синфлар қоғозларга тулиб кетарди.

Яқинда (мана шу таътил кунлари-да-я) бир тўп тенгдошларимнинг фут-бол ўйнашга келишганини гўвоҳи бўл-дим. «Чангиб кетганини қаранглар,

упка, ошқозонларинг тупроққа тула-ди-ку!» десам; «Сенинг ишинг ни-ма?» дейишади.

Футбол ўйнаб бўлганларидан кей-ин уларнинг афт-башараларига қараб бўлмасди. Қош-киприклари, юзлари худди тегирмондан чиққандек «оп-поқ» эди. Шунда мен тупроқ аралаш-ган ҳаводан қандай нафас олишгани-ни ўйладим. Бу ҳақда ёзмасдим, лекин кимгадир айтгим келди-да.

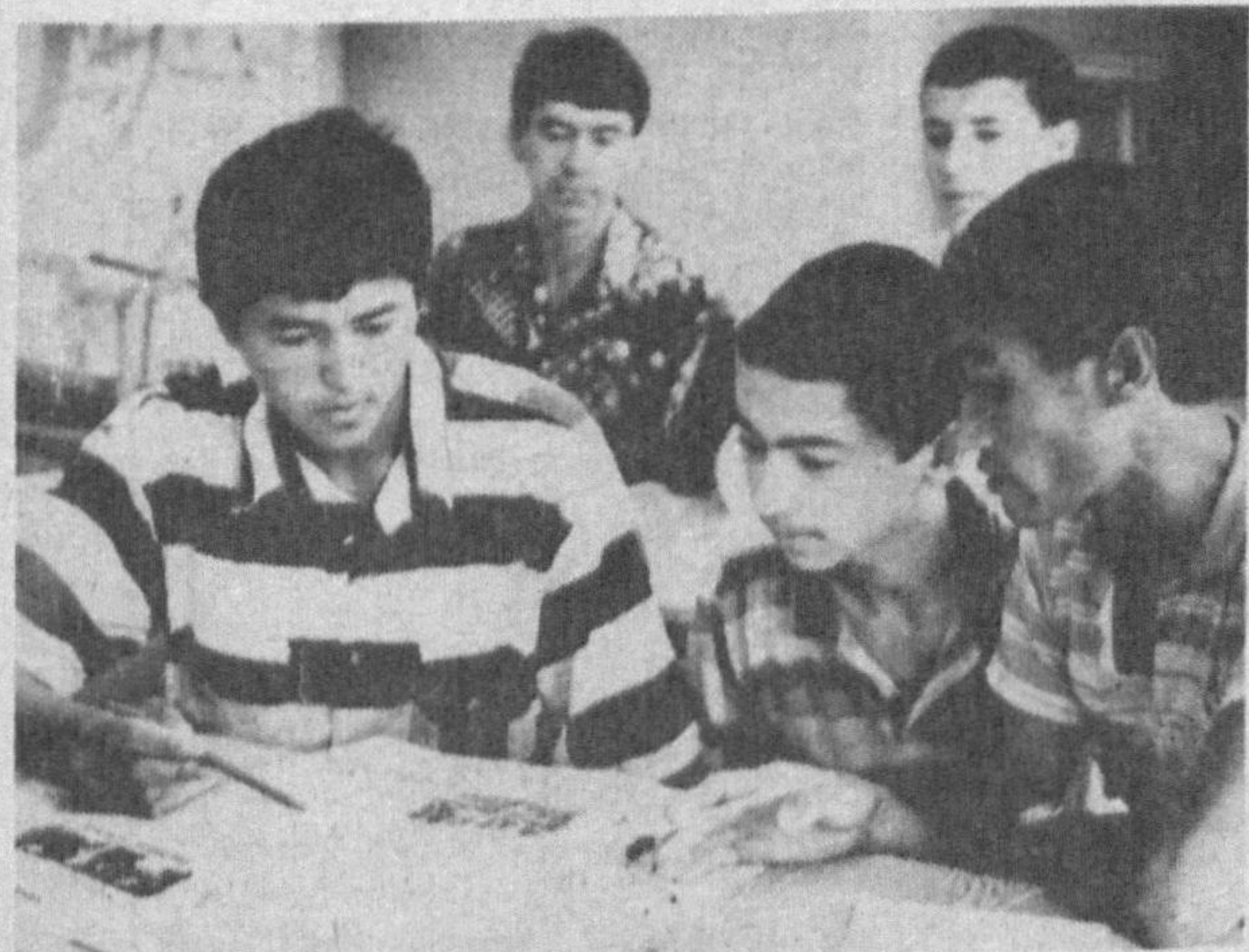
Азиза МАҲМУДОВА
Тошкентдаги 274-мактабнинг
5-«А» синф ўқувчиси.

ШУНДАЙ МАСКАН БОР

Кечагина мактаб партасида утириб, шўхшодон, беташвиш юрган болалар, энди мустақил ҳаёт бусағасида турган йигит-қизлардир. Олдинда жиддий имтиҳонлар, синовлар турибди... Олий ўқув юртларида таҳсил олиб, талабалик — олтин даврини суриш — ҳар бир ёшнинг дилидаги бегубор орзуси. Орзуларнинг ижобати уларнинг ўзларига, мактаб даврида олган билимларининг нечоғли пухта эканлигига боғлиқ. Қолаверса, тест синовларига жиддий ҳозирлик кўриш, ўтилганларни такрорлаш лозим. Агарда тажрибали муаллимлар, устозлар билан биргаликда ҳозирлик кўришса, нур устига нур.

Ана шу жиҳатларни эътиборга олган ҳолда Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика олийгоҳи қошида 9-11-синф ўқувчиларини олий ва ўрта махсус ўқув юртларига кириш учун турли йўналишлар бўйича тайёрлайдиган махсус тайёрлов курси очилди. Ўқувчиларга газета орқали эъ-

лон қилинган тест саволлари асосида олийгоҳнинг малакали ўқитувчиларидан доцент Мойил ака Лафасов, ўқитувчи Уктам ака Мансуров, доцент Нурмуҳаммад ака Ёдгоров, доцент Мухиддин ака Наби-хонов, доцент Ниез ака Раҳматуллаев кабилар сабоқ бераптилар. Ҳозирда бундай курсларда 600 нафар йигит-қиз ойига 300 сўмдан, икки ойга 600 сўм пул тўлаб

ўқимоқдалар. Вилоятлардан келган ўқувчи-ёшлар ётоқхоналар билан таъминланганлар.

— Фарзандларимиз орасида иқтидорли, қобилиятли ёшларимиз талайгина, — дея ҳикоя қилади тайёрлов курси раҳбари Саидносир ака Файзуллаев. — Биз педагогларнинг вазифамиз уларни аниқлаб, қўллаб-қувватлаш, билимларини янада мустаҳкамлаш, ижобий томонга йўналтиришдан иборат. Шу мақсадларда халқ таълими вазирлиги қошида «Истеъдод» маркази иш бошлади. Марказда психология фанлари доктори Ботир ака Қодиров иқтидорли ёшларни аниқлаш мақсадида шахримиздаги 1500 дан зиёд ўғил-қизни махсус кўрикдан ўтказдилар. Шулардан 300 нафари иқтидорли ўқувчилар деб топилди. Ҳозирда улардан кўпчилиги тайёрлов курсимизда сабоқ олишяпти.

Мақсади-миз —

и с-теъдодли ёшларимизни кўпроқ ўқитувчилик касбига жалб қилиш. Президентимиз Фармонига кўра бу йил олийгоҳимиз қошида коллеж, лицейлар очиш тараддудида-миз.

Бундан ташқари олийгоҳимиз қошида «Шажара» фирмаси ташкил қилганмиз. Ўз номидан кўриниб турибдики, фирма-миз авлод-аждодларимизнинг нафақат исми-шарифлари, балки ташқи кўринишлари, бўйбастии, қомати, гавда тузилиши, қизиқиш ва машғулотлари, қандай касалликлар билан оғриганликлари, ҳамма-ҳаммасини аниқлашда ёрдам беради. Бу эса ёшларимизнинг саломатликлари, келажак ҳаётларини тузишларида, оила кўришларида жуда муҳим аҳамиятга эгадир.

Хумсондаги олийгоҳимизнинг ўқув-соғломлаштириш оромгоҳини ҳам фирмамиз ҳомийликка олган.

Хоналарда машғулотлар кетяпти.

Бутун вужуди билан ўқитувчининг сабогига қулоқ тутаётган, уларнинг ҳар бир сузини хотирида сақлаб қолишга интилаёт-

ган бир гуруҳ ёшларни суҳбатга торта-миз:

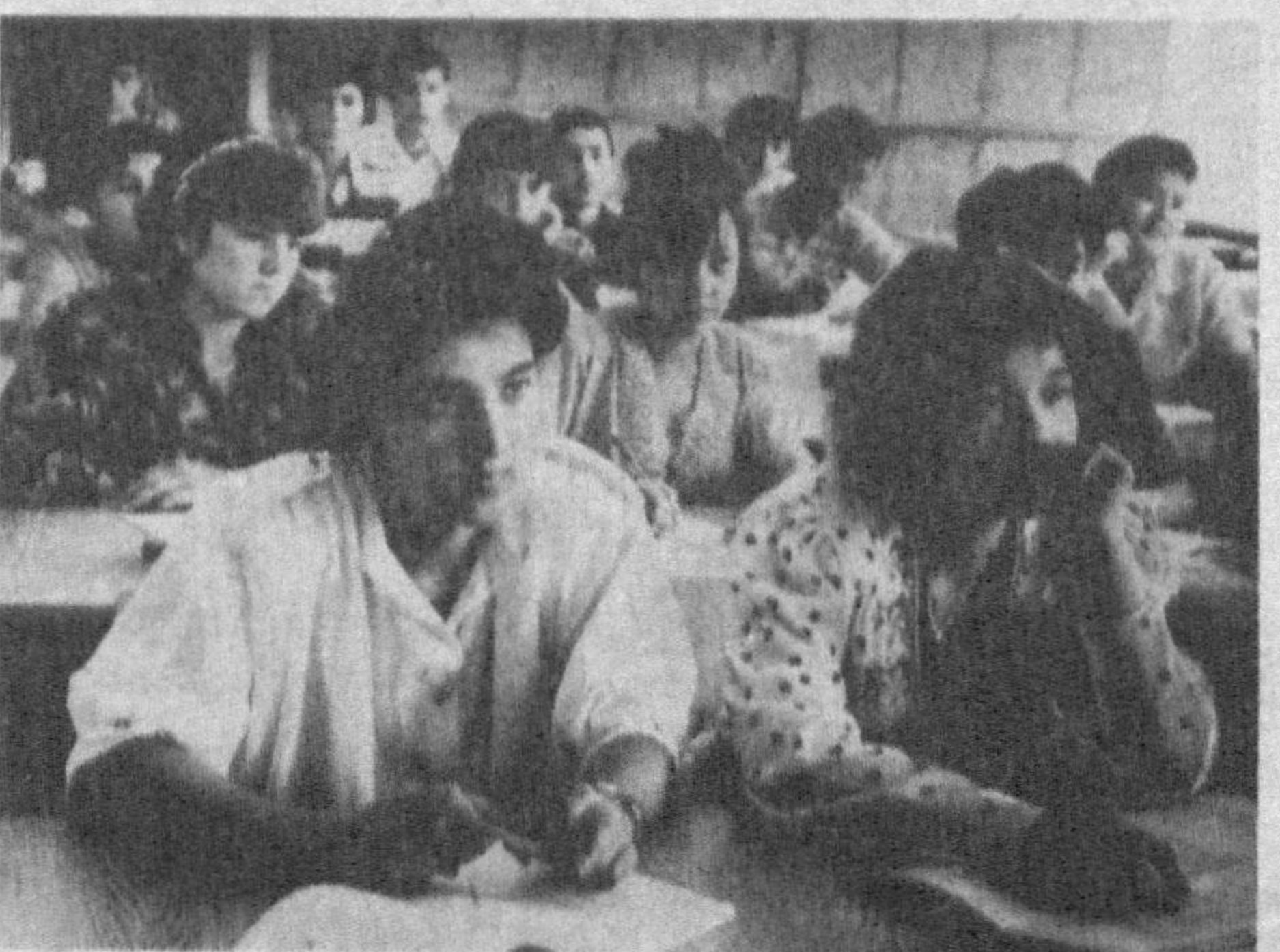
— Мактабга эндигина қадам қўйган онларим ёдимда, — дея ҳикоя қилади Наманган вилояти, Учқўрғон туманидан

келган Улфатой Холмуродова. — Ҳарфларни энди-энди ҳижжалаб ўқийдиган пайтларимда уларни ҳеч қийналмай ўқиб, ёза оладиган ўқитувчимга жуда-жуда ҳавасим келарди. Мен ҳам улғайгач улардек билимдон ўқитувчи бўламан, дея ният қилгандим. Орзуларим ҳамроҳим бўлиб, Тошкентга йўл олдим. Ниятим — педагогика олийгоҳининг тил ва адабиёт куллийетида таҳсил олиш. Ҳозирда олийгоҳнинг малакали ўқитувчиларидан сабоқ оляпмиз. Айниқса, ўзбек тили фанидан дарс бераётган умумий тилшунослик кафедраси доценти, филология фанлари номзоди Саодат опа Султонсаидованинг дарсларини диққат билан берилиб тинглайман.

Андижон вилояти, Шаҳрихон шаҳридан келган Сойибжон Ҳафизов, Қашқада-рё вилояти, Чироқчи туманидан келган Турсунбой Ҳакимовларнинг ҳам орзулари ўқитувчи бўлиш экан.

Биз ҳам тайёрлов курсларида умид билан сабоқ олаётган бу ёшларга, мустақил ҳаётга илк қадам қўяётган республика-миздаги барча йигит-қизларга улкан муваффақиятлар тилаб қоламиз.

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика олийгоҳи қошида очилган «Шажара» фирмаси ёшларни олий ва ўрта махсус ўқув юртларига кириш учун фанлар бўйича тайёрлайди.

Машғулотлар ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Машғулотлар олий ва ўрта махсус ўқув юртларида тест синовлари бошланиш давригача давом этади.

Бизнинг манзилгоҳ:

Тошкент шаҳри, Юсуф Хос Ҳожиб кўчаси, 103 уй.

Табиёт-география факультети, 206 хона.
Тел. 55-55-77.

Тун.Атроф зим-зиё. Йул ёқасига келиб тухтаган юк машинаси ҳайдовчиси узоқни ёритувчи чироқларини учирмаёқ пастга сакраб тушди. Алланимага шошиб турган эканми, рўпарадаги катта темир дарвозани қаттиқ тақиллата бошлади. Шу пайт ёруғ чироққа қарама қарши томондан келатган «Москвич» бошқарувчисининг кўзлари қамашиб, бир йуловчини уриб юборди. Қоронғуда нимагадир урилиб кетганини сезгач, дарҳол машинани

эдики: «Хой йигит, иккинчисини менга қолдириб кетаяпсанми?» деган овоздан чўчиб тушди. У нима қилаётганини ўзи ҳам англамай, иккинчи жабрланувчини ҳам машинага солди. Хайриятки, биринчисининг фақат оёғи синган, аммо иккинчиси касалхонага етиб бормаёқ йулда жон берди...

Дониёр! Жудаям ёш, навқирон эди у. Ахир бечора бундан бир неча соатгина илгари тирик, соппа соғ эди. Яқингинада аскарликдан қайтган, бугун-эрта севтан қизининг бармоқларига олтин узугини тақиш орзусида юрарди...

Мана, бир неча дақиқа ичида катта йулда содир булган воқеа асосан шу. Бир инсон қаттиқ шикастланди, иккинчиси бу дунёдан бевақт кўз юмди, учин-

ниб топширади? Ахир у кап-катта, эсли-хушли одам-ку! Бундан шундай хулоса чиқариш мумкинки, унинг ўзи қиттак ичиб олгану, машина ҳайдашга чўчиб жиянига иш буюриб қўя қолган. «Нима бўпти, дала кучалари камқатнов, гир этиб бориб келаверади» деган-да. Жияни йулидан кўзни қамаштирувчи ёруғлик тарқатаётган юк машинаси чиқишини туш кўрибдими? Жиян машина минганига хурсанд, тоға иши битганига...

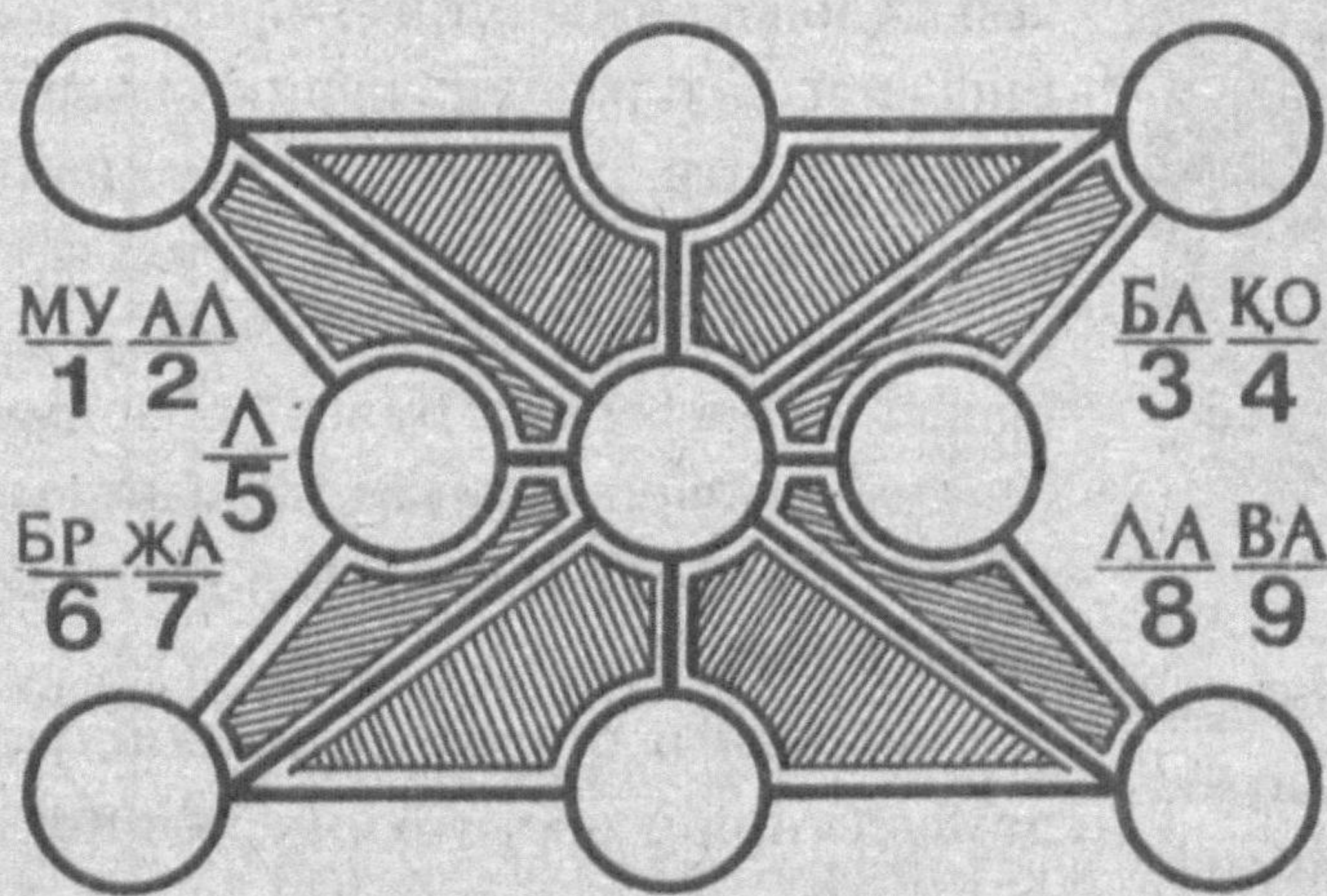
Тоғага ҳам қийин. Уни ҳам бир томондан таниш-билиш, қариндош-уруғларнинг таъна-маломатлари эзарди. Шунинг учун ҳам у суд залида бир амаллаб жанжал чиқаришга қарақат қилди. Бунинг йулини топди қам. Зора шу билан одамларнинг фикрлари чалғиб, бир оз енгил тортса.

Суд ҳайъати маслаҳатга кириб кетгач, ҳалок булган боланинг етмиш ёшли бувиси Салима кампирни тусатдан уриб йикитди. Бувининг уғиллари Тошкентбой, Бозорбойлар бунга чидаб тура олмай тоғага тапшландилар. Ур-сўрда кампир хушидан кетди. Тоғанинг бурни қонади. Хуллас, кўнгил хираликлар бир-бирига уланиб кетди...

Азиз укажонлар, меҳрибон авлодларим, жажжи укажонларим! Юз берган фожианинг ибтидоси билан ҳам, интиҳоси билан ҳам танишдингиз. Бир ёш йигитнинг машина рулига утиришга ҳеч қандай ҳақ-хуқуқи булмаса-да, бу ишни қилганлиги туфайли бир оиланинг бошига оғир жудолик тушгани, иккинчиси майиб-мажруҳ булгани, учинчиси бутун оиласини қақшатиб панжара ортига равона булганлигини кўрдингиз, суд милиция органларининг оворатарчиликларини, қанчадан-қанча инсонларга етказилган моддий ва маънавий зарарлар ҳақида айтмаёқ қўя қолайлиги яна бир бор аввалги саволимизни қайтарайлик. «Қандай қилинса юқоридаги фожаа содир булмас эди?»

Уйлаймизки, азиз болажонлар, сўнгги хулосани узингиз чиқарасиз.

Салоҳиддин ЗИЁМУХАМЕДОВ.

АСАРНИНГ НОМИНИ ТОПИНГ

Шакл атрофидаги рақам ва ҳарфлар жуфтлигини айланаларга жойлаштиринг. Бунда чизиқлар билан бирлаштирилган айланалардаги учта рақам йиғиндиси 15 га тенг бўлсин. Ҳарфлардан эса қаторлар бўйича ўқилганда ўрта асрнинг таниқли ривож ва фалакиёт олими Мухаммад ибн Мусо ал-Хоразмий асарининг номини ўқиш мумкин бўлсин.

Тузувчи: Фозилжон ОРИПОВ.

тухтатиб, орқасига тисарилди. Оқибатда орқадаги иккинчи бир йуловчини ҳам қаттиқ зарба анча нарига улоқтириб ташлади.

Бу воқеадан каловланиб узини йўқотиб қуйган ҳайдовчи довдираб қолди. Жон ҳолатда биринчи зарбада йиқилган йигитни машинасига ортиб жўнаб кетмоқчи бўлди. Шу туришда у иккинчи жабрланувчини ё билмасди ёки билишни ҳам истамасди. Тўғри, бундай ҳолатда ҳар бир ҳайдовчи яхши биладики, албатта жароҳат олган кишига ёрдам қилини чўзишни шарт. Аммо қайси бирига?

Орадан бир неча дақиқа вақт ўтди. Ҳайдовчи энди машина томон юрган ҳам

чиси эса умрининг авжи гуллаган пайтини панжара ортида утказадиган бўлди.

Укажонларим, болаларим! Келинг биргалашиб «Нима қилганда шу мудҳиш воқеа содир булмас эди?» деган саволга жавоб ахтариб курайлик.

Авваламбор машина ҳайдашга утирган боланинг ҳали ҳайдовчилик гувоҳномаси йўқ, ёшгина йигитча эди. Бунга утоғасининг илтимоси билан қўл урган. Тоғаси у ёқда турсин, отаси буюрганда ҳам рулга утиришга рози булмаслиги лозим эди. Тоға-чи, нега у машинасини тажрибасиз одамга ишпо-

Рассом А. КАРИМОВ

ҚАЮМАРС ЁҚАН ЎТ

Ҳикоя қиладиларки, Ажам подшоҳларининг аввали бўлмиш Қаюмарс бир кўни ов қилиб юрганда ногоҳ кўзи сирли илонга тушибди. У илоннинг бошида тоғга ўхшаган нарсаси бор экан. Қаюмарс ҳайрон бўлибди-ю илонга ўқ узибди, аммо илон чаққонлик билан бир тош орасига кириб кетибди. Подшоҳ отган ўқ эса тўғри бориб тошга тегибди-ю ундан учкун чақнаб, шу ердаги қуриган хас-хашакларга тушиб, ёндириб юборибди.

Одамлар шу маҳалгача ўт — олов нималигини билишмас экан. Шу сабабли унга кўркўв ва ҳайрат билан қараб, қотиб қолибдилар. Кейин ов-ўлжаларини ўтга тоблаган эканлар, хом гуштга қараганда хуштам ва мазали туюлибди. Шу-шу инсонлар ўтни авайлайдиган, учирмай сақлайдиган бўлибдилар, унга сиғина бошлабдилар.

Эй, Қаюмарс, оловни кашф этганинг учун инсоният номидан раҳмат сенга! Аммо сен, қадимнинг содда фарзанди, билармидингки бу олов қанчадан-қанча одамларнинг хону-мони, жонига қасд қилишини? Олов бўлиб ёниб, ўт бўлиб портлаб куйдирадиган, ўлдирадиган ўқу бомбалар, атом қуролларини-чи? Миллатлар, халқлар ўртасида гоҳ-гоҳ ёниб, минг-миллионлаб кишиларнинг ёстиғини қуринадиган уруш оловларини-чи? Агар буларнинг ҳаммасини билганингда узинг ёққан ўша ўтни ўша заҳотиёқ тепкилаб, учуриб ташлаган булардинг ва тўғри қилардинг!

БИР ҲОВУЧ ТУПРОҚ

Вақтики Искандар Зулқарнайн мағрибдан то машиққача бутун жаҳонни эгаллади. Шу ҳам камлик қилгандай у олам сирини билмоқ учун Зулумот дунёсига кирди. Бу ерда яратганнинг муъжизаси бирла унга мушук бошидай бир тош ҳадя этилди. Қоронғуликдан чиқиб, бу тошни кўрди — тамоми зумрад ва забаржаддан иборат эди. Уни олимларга кўрсатиб:

— Бу тошда не ҳикмат бор? — деб сўради. Унга:

— Бу тошни тарозига қўйиб тортгил, бир ёнга бунга қўй, иккинчи томонга яна бошқа нарсани, — дедилар.

Шундай қилиниб, тарозининг бир палласига ҳалиги тошни қўйишди, иккинчи палласига ҳам қанча тош, темир қўйдилар, аммо ҳалиги тош оғирлик қилди. Уламолар ҳайратда қолдилар. Аммо бир доно дарвеш бу ҳолни кўриб қолди. Ундан қулганининг сабабини сўрадилар. Шунда ҳалиги дарвеш:

— Бу тошу темирларни ташлангу, ўрнига бир ҳовуч тупроқ солинг, — деди. Унинг айтганини қилиб, қанча тошу темирларни олиб ташлаб, ўрнига бир ҳовуч тупроқ солишди, шунда қарашса — тарозу тенг келди.

— Бу қандай ҳикматдир? — деб сўрашди олимлар дарвешдан.

— Бунинг ҳикмати шулдирки, Аллоҳ Таоло сенга жаъми дунёнинг мулкани берди, аммо сен тўймадинг. Қачон лаҳадга кирсанг, бир ҳовуч тупроқ билан тўярсан, — деб жавоб қилди дарвеш.

Айтишларича бусўзларни эшитган Искандар дунё бойликларидан воз кечиб, зоҳид бўлган экан. Менимча, бу ерда бошқа изоҳнинг ҳолати йўқ.

Мухтор ХУДОЙКУЛОВ.

ТОНГ ЮЛДУЗИ
Ўзбекистон болалари ва ўсмирларининг газетаси

Бош муҳаррир
Умида АБДУАЗИМОВА

Таҳрир ҳайъати:
Наримон ОРИФЖОНОВ,
Феруза ЖАЛИЛОВА,
Раҳима ШОМАНСУРОВА,
Марат ШАФИЕВ,
Сайриддин ХОЛОВ
(масъул котиб)

IBM компьютерида теришди ва саҳифаланди. Оффсет усулида босилди. Ҳажми 1 босма табоқ. Буюртма — Г. 0301. 11.000 нусхада босилди. Қогоз бичими — А-3. Босишга тошпириш вақти 19.00. Тошпирилди — 18.30.

• Рўйхатдан ўтиш тартиби № 000137
• Манзил: 700083, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кучаси, 32-уй.
• Телефон: 33-44-25